

Alkoholen — En Global Folkhälsokatastrof

Statistik, konsekvenser och islams förbud mot alkohol

Maj 2026 | Källor: WHO, CDC, ETSC, Korantexter

Inledning

Alkohol är en av världens mest spridda och skadligaste droger. Trots att den är laglig i de flesta länder är alkohol ansvarig för miljontals dödsfall varje år, förstörda familjer, trafikolyckor, våld och en enorm samhällsekonomisk kostnad. Paradoxalt nog behandlas alkohol ofta som en naturlig del av det sociala livet, medan dess konsekvenser tigs ned eller ignoreras.

Islam förbjuder alkohol fullständigt — ett förbud som av många icke-muslimer uppfattas som restriktivt eller gammaldags. Men när man gräver i den moderna forskningen och statistiken framstår det islamiska förbudet snarare som ett av historiens mest framsynta och logiskt motiverade folkhälsobeslut. Den här artikeln presenterar fakta, siffror och analyser — och låter dem tala för sig själva.

Global statistik — alkoholens dödliga siffror

2,6 MN dödsfall per år (WHO 2019)	4,7% av alla globala dödsfall	298 000 död i alkoholrelaterade trafikolyckor	401 000 cancerfall kopplade till alkohol (2019)
---	---	---	---

Enligt Världshälsorganisationen (WHO) orsakade alkoholkonsumtion ungefär 2,6 miljoner dödsfall år 2019 — vilket motsvarar 4,7 procent av alla dödsfall i världen det året. Av dessa dödsfall berodde 1,6 miljoner på icke-smittsamma sjukdomar, 724 000 på skador (inklusive trafikolyckor och våld) och 284 000 på smittsamma sjukdomar (WHO, 2024).

Alkohol är vidare en orsaksfaktor i över 200 sjukdomar och hälsotillstånd, inklusive ett flertal cancerformer, leversjukdomar, psykiska störningar, hjärt-kärlsjukdomar och skador (PAHO/WHO, 2024). Globalt beskädnades uppskattningsvis 400 miljoner människor av alkohol- och drogmissbruk år 2019, varav 209 miljoner levde med alkoholberoende (WHO, 2024).

Alkohol och trafikolyckor

Globala siffror

Alkohol och bilkörning är en dödlig kombination. År 2019 uppgick antalet dödsfall i alkoholrelaterade trafikolyckor till 298 000 globalt — varav hela 156 000 dödsfall (mer än hälften) berodde på någon annans drickande, det vill säga en oskyldig person dödades av en berusad förare (WHO, 2024).

Forskningsdata visar att risken för en trafikolycka ökar drastiskt med alkohol i blodet. En förare med en blodalkoholhalt (BAC) på 0,8 g/l löper 2,7 gånger högre risk att orsaka en olycka jämfört med en nykter förare. Vid en BAC på 1,5 g/l är olycksrisken 22 gånger högre och risken för en fatal olycka upp emot 200 gånger högre (ETSC, European Transport Safety Council).

Europa

Europa är världens högst drickande region, med mer än en femtedel av den vuxna befolkningen som bedriver kraftig episodisk alkoholkonsumtion. Enligt Europeiska kommissionen är 25 procent av alla trafikdödsfall i EU alkoholrelaterade. Om enbart de dödsfall som hade kunnat förebyggas är minst 4 000 liv per år i EU skulle räddas om all billkörning påverkad av alkohol eliminerades (ETSC, 2022).

I Länder som Luxemburg erkänner nästan fyra av tio förare att de kört efter att ha konsumerat alkohol, enligt en Euronews-rapport (2025) baserad på EU-kommissionens officiella data och ESRA-undersökningen.

USA

I USA dödade rattfylleri 13 524 människor år 2022, vilket motsvarar 37 procent av alla trafikrelaterade dödsfall det året, enligt NHTSA (National Highway Traffic Safety Administration). Bilolyckor med alkohol står för 24,4 procent av alla akuta alkohorrelaterade dödsfall (National Center for Drug Abuse Statistics, 2026).

Sverige — ett jämförelseland

Sverige har Europas lägsta trafikdödlighet med endast 22 dödsfall per miljon invånare och aktiva insatser mot rattfylleri: ett lågt gränsvärde på 0,2 g/l BAC (sänkt från 0,5 g/l år 1990, vilket ledde till 7 procents minskning av alkoholrelaterade olyckor), obligatorisk alkolasanvändning i kollektivtrafiken och tung lastbilstrafik, samt harteråklädda böter och fingsätraff. Trots detta berodde år 2019 fortfarande uppskattningsvis 15 trafikdödsfall på alkohol (JMW Solicitors, 2025). Om nollgränsen för alkohol tillämpades konsekvent — som i islam — skulle dessa dödsfall vara förhinderliga.

Hälsokonsekvenser av alkohol

Cancer

Alkohol är en etablerad cancerframkallande substans (karcinogen), klassificerad som så sedan 1988 av International Agency for Research on Cancer (IARC). Alkohol ökar risken för cancer i mun, svalg, sträcklös mage, lever, tjocktarm och bröst. År 2019 tillskrevs 4,4 procent av alla cancerdiagnoser globalt och 401 000 cancerdödsfall alkoholkonsumtion (WHO, 2024).

I USA är alkohol den tredje högst förebyggbara orsaken till cancer. Uppskattningsvis 5,6 procent av alla cancerfall (ca 100 000) och 4,1 procent av alla cancerdödsfall (ca 20 000) per år kan hänföras till alkoholkonsumtion (NIAAA/Surgeon General, 2025). Risken ökar med varje drick — det finns ingen säker gräns.

Leversjukdom

Alkohol är den vanligaste orsaken till leversjukdom i västländerna. Av de 96 610 leversjukdomsdödsfall som registrerades i USA bland personer över 12 år under 2023, involverade 44,5 procent — det vill säga nästan hälften — alkohol (NIAAA, 2025). Alkoholförorsakad levercirros och levercancer kör fram som två av de värsta konsekvenserna av långvarigt drickande.

Psykisk ohälsa, våld och sociala konsekvenser

Alkohol orsakar eller förvärrar en rad psykiska sjukdomar, inklusive depression, ångst och demens. Världshälsoorganisationen (WHO) uppskattar att minst 55 procent av förövarna i fall av våld i nära relationer hade konsumerat alkohol före övergreppet. Alkohol minskar hjärnans kognitiva funktion och hjärnmans förmåga att kontrollera

aggression och impulsivitet, vilket skapar gödsel för våld (Behavioral Health Centers, 2024).

CDC (Centers for Disease Control and Prevention) listar dessutom alkohol som en bidragande orsak till: självmord, sexuellt våld, mord, förgörning, oplanerade graviditeter, missfall och fösterskador (FASD — fetalt alkoholsyndrom), samt smittospridning av sexuellt överförbara sjukdomar.

USA: ökande dödlighet de senaste årtiondena

En omfattande analys publicerad vid NIH (National Institutes of Health) visar att alkohol-orsakade dödsfall i USA ökade med 89 procent från 1999 till 2024. Den största relativa ökningen sågs bland kvinnor i åldern 25–34 år, där dödligheten steg med hela 255 procent under perioden (NIH/NCBI, 2025).

Ekonomiska kostnader

Alkoholens samhällsekonomiska kostnader är enorma. Enbart i EU uppskattades kostnaderna för trafikskador orsakade av alkohol till 10 miljarder euro enbart i materiell skada år 2003 (Institute of Alcohol Studies). De totala kostnaderna — inklusive sjukvård, förlorad produktivitet, rehabilitering och rättsväsendekostnader — är mångfalt högre.

WHO:s generaldirektör Dr Tedros Adhanom Ghebreyesus sammanfattar det så här: alkohol lägger en tung börda på familjer och samhällen, ökar exponering för olyckor, skador och våld (UN News, 2024).

Islams förbud mot alkohol — bakgrund och visdom

Koranens förbud i tre steg

Islams förbud mot alkohol (khamr, arabiska för berusningsmedel) uppenbarades gradvis i Koranen, i tre steg — en metodik som anses ha underlittat övergången för ett samhälle där alkohol var djupt rotad i kulturen.

1. Första steget (Surah Al-Baqarah 2:219): Åt dem om vin och spel. Svara: I dem förenas stor synd och några fördelar för människorna; men deras skadlighet är större än deras nytta. — Här erkänns att alkohol kan ha några fördelar, men att skadan överväger.

2. Andra steget (Surah An-Nisa 4:43): Ni troende! Kommen ej druckna till bönen... — Druckna förbjuds att utföra bönen.

3. Tredje steget (Surah Al-Ma'idah 5:90–91): Ni troende! Vin, spel, avgudabilder och pilar är en styggelse, ett verk av Satan. Avstå från dem, så skall det gå er väl. Satan vill så fiendlighet och hat bland er med hjälp av vin och spel... — Det fullständiga förbudet fasttogs.

Profeten Muhammads lärdom om alkohol

Profeten Muhammad (frid vare över honom) förklarade alkohol som „allra onskors moder“ och säger i en hadith: „Håll er borta från alkohol, ty det är nyckeln till all ondska.“ (Sunan Abi Dawud). En annan hadith slår fast: „Varje berusande ämne är khamr och varje khamr är förbjudet.“ (Sahih Muslim). Dessa utsagor är inte enbart

religiöst-ritualiska — de är djupt socialt motiverade och syftar till att skydda individen, familjen och samhället.

Islams förbud ur ett folkhälsoperspektiv

Den islamiska traditionen motiverar alkoholförbudet på fem skyddsprinciper (maqasid al-sharia): skyddet av intellektet, livet, familjen/slakten, egendomen och tron. Samtliga dessa hotas av alkohol, enligt islamisk lärdom — en analys som bekräftas av modern vetenskap.

Islamforskare och läkare påpekar att 1 400 år före modern medicinsk forskning lärde islam ut att alkohol är skadlig på ett sätt som närmast exakt överstämmer med det WHO och CDC konstaterar idag: alkohol skadar hjärnan, orsakar våld, cancer och leversvikt, slår sönder familjer och leder till trafikolyckor.

Jämförelse: Muslimska länder och alkoholrelaterade skador

Länder med islamisk nollgräns för alkohol — som Pakistan, Jordanien, Nigeria och Indonesien — rapporterar lägre alkoholrelaterad trafikdödlighet jämfört med många europeiska länder. Rumänien, som infloedde nollgränspolicyn, registrerade 1 164 alkoholpåverkade bilförare involverade i olyckor under 2020 — en av de lägre siffrorna i Europa (JMW Solicitors, 2025).

Slutsats

Data är entydig: alkohol är en av världens mest förstörande och dödliga substanser. Den orsakar 2,6 miljoner dödsfall per år, är inblandad i hundratusentals trafikolyckor,

driver cancer, leverskador och psykisk ohälsa, och står bakom enorma kostnader för samhällen och familjer.

Islams förbud mot alkohol — inriktad mot att skydda människans intellekt, hälsa, familj och samhälle — kan inte längre avfärdas som ett medeltida taboo. Det är ett förbud som stämmer överens med vad global hälsovetenskap faktavisar gång på gång. När WHO, CDC och ETSC presenterar sina siffror, läser man dem som en bekräftelse av vad profeten Muhammad lärde ut för 1 400 år sedan.

För dem som reflekterar över alkoholens verkliga ansiktena — de 298 000 som dog i trafikolyckor, de 401 000 som dog i cancer, de 156 000 som dödades av någon annans drickande — framstår det islamiska förbudet inte som en begärnsning, utan som en nåd.

Källor och referenser

Världshälsoorganisationen, WHO (2024). Alkohol — faktablad. Uppdaterat 28 juni 2024.
who.int/news-room/fact-sheets/detail/alcohol

PAHO/WHO (2024). Over 3 million annual deaths due to alcohol and drug use, majority among men. Pressrelease 25 juni 2024. paho.org

UN News (2024). Over three million preventable deaths per year due to alcohol and drug use. news.un.org, publicerat juni 2024.

National Center for Drug Abuse Statistics – NCDAS (2026). Alcohol Abuse Statistics. drugabusestatistics.org

National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism – NIAAA (2025). Alcohol and the Human Body / Alcohol Facts and Statistics. niaaa.nih.gov

Centers for Disease Control and Prevention – CDC (2025). Alcohol Use and Your Health. cdc.gov/alcohol

European Transport Safety Council – ETSC (2022). Drink Driving / SMART Report 2022. [etsc.eu](https://www.etsc.eu)

ETSC (u.å.). Drink Driving — Crashes and Injuries. road-safety.transport.ec.europa.eu

JMW Solicitors (2025). Drink Driving Statistics Around the World. [jmw.co.uk](https://www.jmw.co.uk)

Euronews (2025). From drunk driving to skipping the seatbelt: Which EU country has the most reckless drivers? Publicerat 26 mars 2025. [euronews.com](https://www.euronews.com)

ScienceDirect / Journal of Safety Research (2023). The effectiveness of regulations preventing alcohol-related road traffic crashes and fatalities in the European Union countries. [sciencedirect.com](https://www.sciencedirect.com)

NIH / NCBI (2025). Alcohol-induced deaths in the United States across age, race, gender, geography, and the COVID-19 pandemic. [ncbi.nlm.nih.gov](https://www.ncbi.nlm.nih.gov)

Institute of Alcohol Studies, IAS (2025). Health factsheet. [ias.org.uk/factsheet/health/](https://www.ias.org.uk/factsheet/health/)

Behavioral Health Centers (2024). The Connection Between Alcohol and Domestic Abuse. [behavioralhealth-centers.com](https://www.behavioralhealth-centers.com)

Lancet Public Health (2023). Health and cancer risks associated with low levels of alcohol consumption. Vol. 8. [thelancet.com](https://www.thelancet.com)

Koranen, Surah Al-Baqarah 2:219; Surah An-Nisa 4:43; Surah Al-Ma'idah 5:90–91.

Hadith: Sahih Muslim (khamr-förbudet); Sunan Abi Dawud (alkohol som onskors moder); Ibn Majah (bönens ogiltighet vid berusning).

SunnahOnline (u.å.). The Prohibition of Alcohol in Islam. [sunnahonline.com](https://www.sunnahonline.com)

GetQuranic (2024). What the Quran Says About Alcohol. [getquranic.com](https://www.getquranic.com)